

Farní zpravodaj

Římskokatolické farnosti Dolní Loučky, Olší a Žďárec

Číslo 3/2017

Březen 2017

Boží hrob odhalil svá tajemství

Celkem 60 hodin mohli archeologové zkoumat jedno z nejposvátnějších míst křesťanství – Boží hrob v Jeruzalémě. "Výsledek předčil očekávání," napsal magazín National Geographic

„Jsem absolutně ohromený. Trochu se mi třesou kolena, protože toto jsem neočekával,“ komentoval nálezy archeolog pracující pro National Geographic Fredrik Hiebert.

V pondělí 26. října začali vědci zkoumat místo, které je podle tradice uctíváno jako hrob Ježíše Krista v Jeruzalémě. V noci odstranili mramorovou desku, pod kterou se objevily nánosy výplňového materiálu. Následně objevili novou desku s vytesaným křížem, pravděpodobně pocházející z křížáckých dob. Na zkoumání jednoho z nejposvátnějších míst křesťanství měli přítom pouhých 60 hodin.

V noci 28. října, jen několik hodin před opětovným zapečetěním hrobu, se před jejich zrakem objevilo neporušené původní vápencové pohřební lůžko s vytesanými kanálky.

„Nemůžeme to říci na sto procent, ale zdá se, že jde o viditelný důkaz toho, že místo hrobu se v průběhu staletí nepřesouvalo,“ uvedl Hiebert.

Vědci také potvrdili, že ve zdech kaple, která obklopuje místo, se nachází původní vápencové stěny hrobky. Vyřiznuté okno původní stěnu ukazuje. Podle profesorky Antonie Moropoulové, která vede restaurování kaple, se jedná o tzv. Svatou skálu, která byla uctívána po staletí.

Jedná se o původní Ježíšův hrob?

Ačkoliv není vědecky zcela potvrzeno, zda je místo přesným místem uložení těla Ježíše Krista, mnohé náznaky tomu napovídají.

Místo se v Ježíšově době podle National Geographic nacházelo za zdmi Jeruzaléma. To odpovídá popisu evangelií. Jen několik let po Ježíšově ukřižování byly zdi Svatého města rozšířeny.

Když přišli v roce 325 do Jeruzaléma vyslanci císaře Konstantina, aby zde našli hrobku Krista, objevili pohanský chrám vystavěný císařem Hadriánem v 2. století. Ten byl zřejmě úmyslně umístěn nad původní křesťanské místo, aby se tak zdůraznila

převaha římského náboženství. Dějepisec Eusebius tuto teorii potvrzuje, když dosvědčuje, že pod pohanským chrámem našli ve 4. století hrob vytesaný ve skále.

Vykopávky z 20. století dále dosvědčují přítomnost pultuctu hrobek v těsném okolí. V Ježíšově době zde tak podle archeologů existoval židovský hřbitov za zdmi Jeruzaléma. Jak uvádí bývalý archeolog města Jeruzaléma, není důvod pochybovat o pravosti místa; žádný jiný hrob nemá takovou váhu důkazů.

V následujících měsících budou pečlivě zkoumány dokumenty, které zachycují otevřený hrob. Archeolog Martin Biddle dodává, že klíčové bude nyní hledání možných značek vyřezaných na hrobě. Na mnoha okolních hrobkách jsou vyřezány nebo namalovány křížky. „Víme, že pod různými částmi chrámu se nachází nejméně půl tuctu jiných hrobek vytesaných ve skále. Proč tedy biskup Eusebius označil tuto hrobku jako Ježíšovu? Neříká to a my to nevíme. Osobně si nemyslím, že by se Eusebius spletl – byl velmi dobrým učencem – takže pravděpodobně bude existovat důkaz, pokud se bude hledat,“ říká.

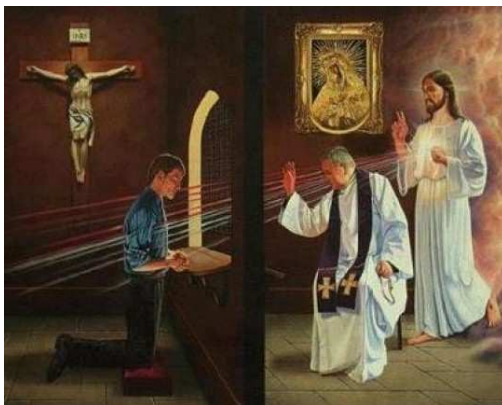
(podle www.cirkev.cz)

Když mě kněz vyhodí ze zpovědnice...

Tak se vrátím oknem. Ne, žertuji, na zpovědnici byste okno jen těžko hledali. Ale ne o tom chci mluvit. Nemám na mysli fyzické vyhození ze zpovědnice... ale ruku na srdce, kolik lidí přestalo přistupovat ke svátosti smíření právě proto, co jim kněz (ne)řekl, jak (ne)reagoval...? Kolik jich roky nepřistupuje k této svátosti, protože je rozzlobil či znechutil kněz, u kterého se zpovídali? Kolik jich je právě proto zahořklých? Nicméně pokud žádáme milosrdenství pro sebe, nemůžeme zapomínat mít ho i pro kněze.

Na lidskou stránku duchovních se často zapomíná. Svěcením se nestávají superhrdiny, ale správci Božích darů, které však také spravují s více či méně lidskými odstíny. A možná právě lidštější pohled na ně nám pomůže méně soudit a více jim pomáhat. Vždyť se vzájemně potřebujeme. "Kněz je ten, kdo zprostředkuje, aby se člověk mohl dotknout Boha!" Řekl sv. Jan Zlatoústý. Není cílem, ale jen prostředníkem. Jeho nálada, disponovanost, (ne)dobrosrdečnost či vhodně zvolená slova nijak neovlivní velikost Božího odpuštění, které nám Otec skrze kněze zprostředkovává. Ve zpovědi můžeme slyšet odpuštění od Boha. Větší zázrak jak vzkříšení mrtvého. "To je Boží šílenství: hříšník dává rozhřešení jinému hříšníkovi," píše Daniel Ange.

Boží dveře jsou stále otevřené, říká jedna perská moudrost. Otevřené jsou také ve zpovědnici, když přistupujeme ke svátosti smíření. Bůh čekající s otevřenou náručí. Přítomný v knězi. Kristus jako Kněz stojí za knězem. Je v něm a působí skrze něj. Nejdeme ke

zpovědníkovi místo toho, abychom šli ke Kristu. Ale jdeme k zpovědníkovi, aby nám umožnil setkat se s Kristem. Jen ústa kněze však mohou vyslovit slovo, které má sílu výbušniny trhající skálu. A přesto se u žádné ze sedmi svátostí nesetkáváme s takovou karikaturou a nepochopením svátosti jako právě při zpovědi. Svátost smíření není magickým úkonem či nějakou zastaralou formulkou. Je setkáním. A pokud pro mě nebude setkáním, bude pro mě vždy

jen tíhou, které se raději vyhnu, nebo si ji rychle a nedbale "odbudu", abych měl/a klid a uchlácholil/a si své svědomí. Ale o tom to není. "Zpověď není soudním tribunálem, ale zkušeností odpuštění a milosrdenství," opakuje často papež František. "Co mu řeknu? Co si bude o mně myslet? Nezmění na mě názor, pokud mě zná?" Takové otázky nám nejednou napadnou při přípravě na zpověď. Uspokojivou odpověď na to dává Daniel Ange ve své knize Odpuštění – Pramen uzdravení: "Kněz na tebe hledí Ježíšovým pohledem. Je absolutně neschopný tě soudit. A dokonce, viděno lidským pohledem, je daleko od toho, aby si tě přestal vážit (pokud tě zná), ale právě naopak, tato úcta roste, protože obdivuje tvou pokoru a důvěru, kterou k němu máš."

ZPOVÍDÁM SE ... ALE KOMU? Pamatuji si na jednu ze svých zpovědí, která hodně změnila v mém vnímání tohoto velikonočního daru. Prožívala jsem těžké

období plné zdravotních problémů a byla jsem taková vyčerpaná, že jsem nebyla schopna formulovat jasně své hříchy. Řekněme, tak běžně se vyzpovídát. Byla jsem znechucená už i z toho, že nejsem schopná se ani normálně vyzpovídát. A najednou jsem jen tak – podle mě absolutně nesvátočně – začala říkat Ježíši nahlas to, co je mezi mnou a jím. Co mě tíží tak, že

nemohu. Co mě bolí, co je těžké. Co je zdí mezi námi. Co je zdí mezi mnou a druhými. A že už vážně nemohu, nevím, jak dál. Skončila jsem s tváří v dlaních a očima plnými slz. Vtom mi kněz vložil ruce na hlavu a začal vyslovovat slova rozhřešení. Přestože jsem se zpočátku tomu bránila, vždyť jsem se ani nezpovídala jako obvykle, tak jak by to mělo být... Ale nakonec byla tato zkušenost pro mě vzácným poukázáním na to, o co vlastně ve svátosti smíření jde – Bůh chce ode mne slyšet, co skřípe v našem vztahu, což je mezi mnou a jím, co nezvládám, v čem selhávám. Chce to slyšet ode mne. A příkrý slovy rozhřešení, která já jako člověk potřebuji konkrétně slyšet. Proto zpověď potřebuji (potřebujeme). Pro mnohé je svátost smíření spojena s něčím nepřijemným a povinným. Něco, co jaksí přetrpět, jednou či dvakrát ročně, v tom lepším případě u příležitosti prvních pátků. Čím to je? Možná tím, že se tato svátost často ohraničeně vnímá jen jako zpověď. Tedy vyznání. Nicméně to

je jen jedna její část. Pokud ji vnímáme pouze z tohoto hlediska, je pochopitelné, že se pro nás stává obtíží. Nebo její kvalitu hodnotíme podle toho, co nám kněz (ne)řekne. Jak se k nám bude chovat. Či jak bude vypadat nebo se tvářit, jaké nám dá pokání... Tomu ale není třeba vůbec přikládat takovou důležitost, jak jsme zvyklí.

Je na škodu, že i zpověď jsme si zvyklí hodnotit podle našich pocitů. Cítit. Vše chceme cítit. Ježíš však neřekl, že ten, kdo to tak bude cítit, bude spasen. Řekl: "Kdo uvěří, bude spasen" (srov. Mk 16, 16). Hodnotu zpovědi nelze odvozovat od dobrého či špatného pocitu. A na to často zapomínáme. Ve zpovědnici je nejdůležitější Ježíš – ne moje hříchy, ne já, ne zpovědník. Zpověď není o mých slovech, ale o setkání s Ježíšem. Není o setkání s knězem, vlastní hříšností... ale s Ježíšem. A přece se nám s ním v zpovědi

mnohdy setkává tak těžko! Scott Hann, konvertita a spisovatel, píše ve své knize Bože, buď milostiv, věnované svaté zpovědi, tato slova: "Čím více hřešíme, tím méně toužíme mluvit o svých hříších. Čím více potřebujeme zpověď, tím méně po ní toužíme." A konečně – u nás kněz jistě není jediným široko daleko (tedy, díky Bohu, ještě to tak není). A máme nárok na výběr zpovědníka. Nemusíme se nechat znechutit jedním zklamáním, ale je třeba

jít dál. Klepat na další dveře. "Slova rozhřešení nejsou jen nějakou recitací kněze. Jsou to slova Boha, které s mocí vyslovuje nad námi – tak jako s mocí mluvil nad vodami při stvoření světa, tak jako s mocí říká nad chlebem, když ho nazývá svým tělem. Boží slovo je stvořitelské a účinné. Taková je i moc, kterou používá ve svátosti smíření. Stvořit znamená utvořit něco z ničeho. Bůh nás slovy rozhřešení obnovuje, jako by nás nově stvořil."

(podle cesta+)

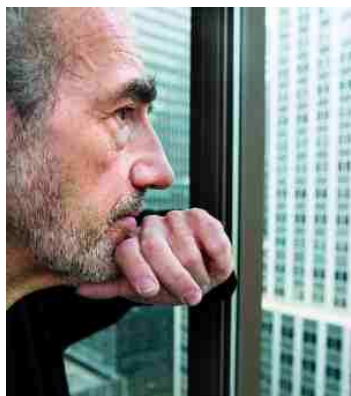
Znát Boha neznamená mít o něm informace

Ateisté se ptají, jak může být rozumný člověk věřící. Ošemetnou skutečností v otázce Boha totiž je, že naše běžná smyslová zkušenost nám nenabízí jednoznačné poznání Boží přítomnosti. Už starozákonní prorok Izaiáš řekl: "Ty jsi opravdu skrytý Bůh, Bůh Izraele, spasitel!" (Iz 45, 15). Pokud je Bůh skrytý, kde se ukrývá a jak ho můžeme poznat?

Než se zamyslíme nad tím, kde a jak se skrývá Bůh, nabídneme několik myšlenek o sféře skrytosti i v oblasti mezilidských vztahů.

Rozměr hloubky ve vztazích

Ve vztahu s člověkem, se kterým je můj život nějak propletený, se kterým se dlouhodobě známe a leccos jsme spolu prožili, mohu pozorovat, že dříve či později tento člověk udělá nebo řekne něco, co mě překvapí – buď potěší, nebo zklame. Pokud chci náš vztah udržet, měl bych poopravit své dojmy o tomto člověku. Měl bych se posunout na hlubší úroveň poznání, kým vlastně je. Po nějakém čase však další události ukážou, že ani tato úroveň nestačí, a budou mě vést stále hlouběji. Samozřejmě, nabídku na hlubší poznání mohu odmítnout a většinou ji možná i odmítám. Ale na jednoduché uvědomění si rozměru hloubky stačí tento příklad. Nepotřebujeme mnoho studovat, ani být psychology, abychom si všimli, že pod povrchem našich dojmů o druhých lidech se ukrývá cosi víc. Lidé nejsou zcela těmi, jakými se zdají.

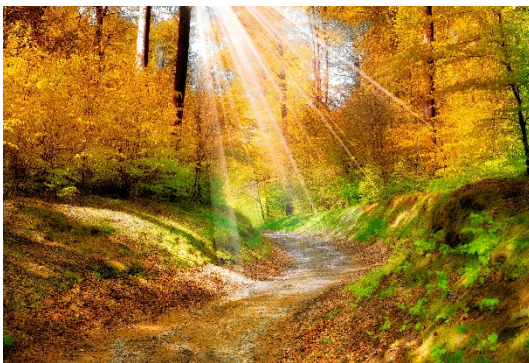
Když tedy nahlédneme pod povrch našeho každodenního prožívání, svět, ve kterém se s takovou jistotou pohybujeme, odhalí svou nesamozřejmost. Opravdu známe lidi kolem sebe? Albert Schweitzer tuto zkušenost vyjádřil takto: "Nikdo z nás nemůže tvrdit, že toho druhého opravdu zná, i když s ním roky denně společně žije. Z toho, co prožíváme, můžeme našim nejbližším odhalit jen zlomky. Celek ani nedokážeme vypovědět a ti druzí by ho nebyli schopni ani pochopit. Putujeme společně v polotmě, ve které nikdo nemůže

přesně znát rysy druhého. Jen z času na čas, díky zážitku, který se svými souputníky prožijeme, či díky slovu, které mezi námi padne, stojí druhý člověk na okamžik vedle nás jako ozářený bleskem. Tehdy ho vidíme takového, jaký je. Pak znovu jdeme, někdy i dost dlouho, vedle sebe ve tmě a marně se snažíme představit si jeho rysy. Musíme přijmout skutečnost, že jsme jeden pro druhého tajemstvím."

I ty nejhlubší mezilidské vztahy mají své hranice poznatelnosti. To nejdůležitější o lidech nemůžeme poznat smysly. Proto to nejhlubší, co platí o našich vztazích s jinými lidmi, vypovídá o našem vztahu k Bohu. Americký teolog německého původu Paul Tillich tento aspekt skrytu nazval rozměrem hloubky. Když se zamyslíme i nad dalšími oblastmi života, dokonce nad tím, jak rozumíme sobě samým, všude můžeme vytušit podobný aspekt skrytosti, rozměr hloubky. Na rozdíl od zkušeností, za kterými vidíme určitý předmět (vnímání stolu, strach ze zkoušky, poslech hudby), jsou i takové zkušenosti, které se podobají pohybu v krajině směrem k horizontu: když se snažíme k něčemu přiblížit, uniká nám, nikdy to nemůžeme plně uchopit.

Dotýkat se Boží skrytosti

Pokud uznáme rozměr hloubky v těch oblastech života, které jsou přístupné našim smyslům, dáváme možnost působit něčemu, co nevidíme, neslyšíme, co nám je skryté, ale přesto nás zasahuje, dotýká se našich životů. Toto asi chtěl vyjádřit Exupéry svým známým výrokem z Malého prince: "Správně vidíme jen srdcem... to hlavní je očím neviditelné." Pak fakt, že realitu Boha nemůžeme prověřit bezprostředně, přestává být skandálem nebo důkazem toho, že Bůh neexistuje. Zdroj naší odvahy být, chuti žít, zdroj smyslu není pro nás přístupný jako nějaký nástroj. Bůh je spíše horizontem, který dělá naše ostatní zkušenosti možnými, je hloubkou či základem, z něhož naše zkušenosti vyrůstají. Přebýváme v této hloubce, ale uniká nám její oslňující přítomnost.

Jak můžeme vidět srdcem? Náznakem jsou odkazy na naše zkušenosti se znameními, stopami a šiframi.

Podle apoštola Pavla Bůh zanechává ve svém stvoření stopy a z nich ho můžeme znát podobně, jako myslivci dokážou ze stop divoké zvěře vyzpozorovat bohatost jejího života ve volné přírodě. Pavel to používá jako argument proti těm, kteří říkají, že Boha nelze poznat: "Vždyť to, co je v něm neviditelné – jeho věčnou moc a božství -, lze od stvoření světa rozumem poznávat ze stvořených věcí; takže nemají výmluvu" (Řím 1, 18–20).

Významný německý filozof 20. století Karl Jaspers používá k vyjádření způsobu, jak se můžeme přiblížit k poznání Boha, slovo "šifra". Šifra je způsob zakódování zprávy tak, aby tomu, kdo šifru nezná, zůstala zpráva skrytá. Během druhé světové války jedna důležitá linie zápasu mezi mocnostmi se odehrávala právě v oblasti šifrování: ten, kdo dokázal rozkódovat šifry protivníka, získal významnou převahu. Dešifrování je však náročné, vyžaduje důvtip a úsilí. Bůh sice před námi neukrývá žádné informace proto, aby s námi vedl boj, ale poukaz na šifry dobře vystihuje to, že poznání Boha vyžaduje z naší strany námahu. Jde však o námahu lásky. Láska vždy přichází s výzvou překročit sebe, své dosavadní limity, otevřít se a přijmout něco nového, někoho nového.

Zažít "na vlastní kůži"

I ateisté mohou mít o Bohu množství informací. Poznat Boha však neznamená mít o něm informace. Boha nelze poznat z knih, tak jako ani lásku nelze zažít

čtením. Jediné skutečné poznání Boha přichází přes zkušenost, která nás zasáhne do hloubky. Zkušenost je mnohem silnější a bohatší než informace. Když se podíváme na mapu a případně vidíme nějaké fotky, umíme si docela dobře představit, co může znamenat túra v horách. Ale zcela jiné je na vlastní kůži zažívat dlouhé hodiny kráčení, únavu, žízeň, horko, štípání očí od slaného potu, bolest v nohou, ale i stálý dotyk krásy přírody, pohled na svět shora, radost z překonávání sebe samého.

K poznání Boha se můžeme přiblížit ne tím, že budeme souhlasit s jistými informacemi o Bohu a řídit se jistými pravidly. Mnohem více tím, že dokážeme mluvit o tom, jak Bůh působí v našich životech, přiznat, co námi opravdu a nejsilnější hýbe. Neboť na dně každé hluboké lidské zkušenosti je Bůh. A to i tehdy, když to necítíme. Možná v situaci, kdy jsme čelili náhlému ohrožení

a nečekaně jsme zakusili jakýsi zdroj vitality. Taková zkušenost otevírá člověka pro tušení hloubky jako základu.

Sám jsem zažil mnoho takových zkušeností. Jelikož jsem se téměř až do skončení vysoké školy necítil být věřícím člověkem, zpočátku jsem tyto zkušenosti považoval za "důkaz existence Boha". Bůh nám však nechce dokázat, že existuje takovým způsobem, který by každý musel přijmout. Každého vede po jeho vlastní cestě. Jedním malým dotykem, možná znamením, byla tato zkušenost:

Během mé vojenské služby byla zima velmi bohatá na sních. Museli jsme ho pravidelně odklízet, a to nejen přes den, ale i v noci, takže sních se stal naší noční můrou. Jednou po večerce jsme byli také venku, protože hustě sněžilo. Byl jsem unavený a přede mnou byla perspektiva krátké noci. Odpovídal jsem však za to, aby se úkol splnil, jinak by mi hrozil trest. A přece v té vypjaté chvíli naplnil mou duši nevýslovný pokoj a štěstí. Sněhové vločky tančily ve světle lampy, přítomnost se mi slévala s minulostí a budoucností, vše mělo hluboký smysl, objímala mě jednota a krása celého vesmíru. V dějinách Církve najdeme mnoho podobných vyznání, které nám mohou pomoci otevřít se Božím dotykům. Mezi nejkrásnější patří Vyznání sv. Augustina, kterým na hloubce neubírá ani šestnáct století: "Pozdě jsem si tě zamiloval, krása tak stará a tak nová..."

Důsledky pro chápání náboženství

Cesta za poznáním Boha je nejednou protkána obtížemi, nepříjemnostmi, pocity osamocení, prázdnoty. Na této cestě právě pod povrchem, v hloubce odkrýváme větší oporu, než nám nabízejí běžné formy útěchy. To dává vyrůst náboženství jako vášnivému hledání hloubky a posledního solidního základu, který by nesl naši existenci.

Jistě, takové chápání náboženství se trochu vymyká z běžného chápání, podle kterého náboženství je prostorem hotových odpovědí na to, jaký je Bůh. Pokud však uznáme, že dimenze hloubky je nevyčerpatelná a že každý faktický stav pouze neadekvátně reprezentuje tuto dimenzi, zpod povrchu se ohlašuje ono "víc". Náš vztah k této přesahující hloubce pak nikdy nemůže být vztahem vlastnictví nebo vládnutí. Náboženství je spíše hledáním a čekáním, ale také pojmenováním dimenze hloubky. Je radostným a slavnostním

vyjádřením toho, že Bůh vstoupil do našich životů, že prolomil bariéru povrchnosti. Z tohoto hlediska by pak náboženství mohlo být i předáváním zkušeností Božích dotyků.

Tragickým omylem v chápání náboženství je názor, že přijetí určitého náboženství znamená konec lidského dobrodružství hledání. Ve skutečnosti by to měl být důvod k nekonečné cestě za hloubkou života s důvěrou, která se již nemůže zvrátit. S důvěrou, se kterou se chceme dělit s jinými, takže pak nabývá sociální rozměr. Tato zvláštní jistota však nemůže být zaměněna za vlastnictví. Paul Tillich před tímto pokušením důrazně varuje: "Podmínkou vztahu člověka k Bohu je především ne-vlastnění, ne-hledání, ne-poznání, ne-uchopení. Náboženství, ve kterém se toto zapomnělo, ať je jakkoli extatické, aktivní nebo rozumné, nahrazuje Boha svým vlastním výtvořem obrazu Boha... Není snadné vydržet toto vlastnění Boha, toto čekání na Boha... Vždyť i na lidskou bytost vždy musíme čekat. I v tom nejintimnějším společenství mezi lidmi je přítomen prvek vlastnění a neznalosti, a také čekání..."

Pokud je Bůh hloubkou existence, pak náboženství je důvěryplné hledání této hloubky a současně oslava těch událostí, osob a příležitostí, v jejichž hloubka mimořádným způsobem prolomila povrch(nost) našeho života.

(podle KN)

Lectio divina

- biblická optimalizace našeho života

Boží slovo je "dopis" lásky Boha k nám. Pokud na jeho slovo odpovídáme v modlitbě, pokud navigujeme svůj život na plnění jeho vůle a těsnější následování Pána, tento radostný dialog ze zbožného duchovního čtení (lat. *Lectio divina*) nás posvěcuje, prohlubuje naši víru, přetváří náš život a utváří zóny biblické kultury v společnosti.

Pravidelné čtení Písma a rozjímavá modlitba nad ním se staly v první polovině 2. tisíciletí výsadou vzdělaných mnichů a jeptišek v kláštorech. Nejstarší záznam o *lectio divina* máme od Guida II., pátého převora kartuziánů († 1188). Když jednou meditoval nad Ježíšovou výzvou: "Proste a dostanete! Hleďte a naleznete! Klepejte a otevřou vám!" (Mt 7, 7), dostal zvláštní osvětlení a impuls, který shrnul následovně: hleďte prostřednictvím **čtení Božího slova**

(čtení latinsky *lectio*), najdete prostřednictvím **rozjímání** či **meditace** (*meditatio*), klepejte skrze **modlitbu** (*oratio*) a otevřou vám prostřednictvím **nazírání** či **kontemplace** (*contemplatio*).

Otec Guido v podstatě formuloval čtyři základní stupně lectio divina, skrze které přichází dar Ducha, abychom svou víru a život či svou modlitbu a činnost lépe sjednotili.

Čtyři stupně předchází **ztišení v modlitbě** k Duchu Svatému (tzv. *statio*). Lectio zakončí impuls k **činnosti** (*actio*).

Na význam lectio divina jako účinného duchovního prostředku pro 3. tisíciletí upozorňují poslední papežové: sv. Jan Pavel II. vřele doporučoval lectio divina v apoštolském listě o primátu svatosti a modlitby *Novo millennio ineunte* (Na začátku nového tisíciletí), bod 39; Benedikt XVI. ji zdůraznil v exhortaci *Verbum Domini* (Slovo Páně), body 86 - 87; naposledy na ni upozornil zejména kazatele Božího slova při přípravě homilií, "které nedají lidem usnout"; papež František v exhortaci *Evangelii Gaudium* (Radost evangelia), body 152 - 153.

O co jde v krocích lectio divina?

1. Lectio divina se po vzývání Božího Ducha začíná čtením (lat. *lectio*) biblického textu, který vyvolává otázku o autentickém poznání jeho obsahu: **O čem mluví biblický text a jak to podává?** Bez tohoto momentu hrozí totiž nebezpečí, že se text stane záminkou, aby se čtenář nikdy nevymanil ze svých vlastních myšlenek a chápal text příliš individualisticky.
2. Následuje meditace (*meditatio*), ve které si čtenář klade otázku: **Co říká biblický text mně?** Zde se každý osobně, ale i jako součást společenství má dát oslovit Božím slovem a vystavit jeho otázkám; nejde totiž jen o slova vyslovená v minulosti; znějí i v přítomnosti.
3. Poté přichází na řadu chvíle modlitby (*oratio*), která předpokládá otázku: **Co odpovíme Pánu na jeho slovo?** Modlitba jako žádost, prosba, díky a vzdávání chvály je první způsob přeměny Božím slovem.

4. Lectio divina ukončí kontempace (*contemplatio*), při které si osvojujeme Boží moudrost skrze optiku Božího slova a jeho hodnocení skutečnosti. Ptáme se: **Jakou změnu myšlení, srdce a života od nás Pán žádá?** Cíl lectio divina se totiž nenaplní, dokud nepřejde do naší činnosti, v níž se i my stáváme darem pro druhé.

Na uskutečnění lectio divina je vhodné najít si na biblický text tiché místo a čas, ideální doba je od půl hodiny do hodiny.

Čtyři předpoklady pro zdárné duchovní čtení

Užitek z lectio divina se dostaví, pokud věříme, že **Písmo je inspirované Božím Duchem**, který věrně a bez omylu poskytuje pravdu potřebnou pro naši víru a spásu. Bible není vědeckou příručkou ani precizní učebnicí dějin, ale na dějinách založené živé svědectví víry v Boha.

Druhý předpoklad představuje **jednota mezi Starým a Novým zákonem**. Tentýž Bůh je autorem obou částí Bible – Starého i Nového zákona. Méně dokonalé, přechodné či "temné" věci Starého zákona osvětlí Ježíšova nauka a jeho jednání.

Třetím předpokladem je **společenství s Církví**. Písmo máme díky Církvi a její Tradici. Obrazně řečeno: Písmo nespadlo hotové z nebe. Pán nám ho dal skrze svatopisce a věřící společenství mužů a žen určilo, které spisy jsou Bohem inspirované a pro víru závazné.

Úsilí o obrácení je čtvrtým předpokladem lectio divina. Písmo nás totiž zkoumá. (Pokud někdo čte Písmo a přitom nechce zpochybnit své pomýlené jednání a vzdát se domnělých jistot a egoismu, Písmo zůstává zapečetěnou knihou. V míře, v jaké se čtenář skloní před Božím slovem, se Boží slovo skloní před ním. Církevní otcové říkali, že Boží slovo je natolik svobodné, že se stane dítětem pro děti, dospívajícími pro mladé, dospělým pro dospělé. Boží slovo jako by respektovalo náš růst a dává nám světlo v míře, jakou jsme ochotni ho přijmout. Má v sobě život jako zrno rozsévače. Kdo ho poslouchá, zakusí, co říká; kdo ho odmítá, připraví se o to, co slibuje.)

Klíčovým prvkem pro lectio je dar Ducha Svatého, jehož získáme v modlitbě, pokud jsme ve shodě s jinými. Duch, který inspiroval Písmo, nás přivede k plnější pravdě.

Skupinové lectio divina

Lectio divina není jen individuální věc, dá se dělat i ve skupince. Nabízíme dva způsoby:

1. Po úvodní modlitbě následuje *lectio* (čtení a rozbor úryvku) skupiny ve společné místnosti, *meditatio* a *oratio* si dělají účastníci osobně v tichu kaple, kde je text velkým písmem na tabuli resp. promítán na plátně, nebo každý má

svůj exemplář Písma. Skupiny se nakonec opět setkají ve společné místnosti, aby se podělili o duchovní plody získané ze svých úvah; duchovní čtení se zakončí modlitbou.

2. Jiný způsob lectio divina: skupinu 4 - 8 lidí vede osoba, která koordinuje průběh a usnadňuje komunikaci členů. Boží slovo se čte třikrát; po každém čtení vždy

následuje ticho; pak mají účastníci příležitost podělit se o ovoce svých úvah.

První čtení (text se ve skutečnosti přečte dvakrát) umožňuje každému pozorně naslouchat textu. Když si v něm člověk najde slovo nebo větu, co se dotýká jeho srdce, v tichosti si ho / ji klidně recituje a v tichu nad ním / ní uvažuje; pak každý řekne, které slovo nebo věta se ho dotkly.

Druhé čtení (pokud poprvé četl muž, podruhé čte žena a opačně) má za cíl "poslouchat" nebo "vidět" Pána v textu. Každý uvažuje nad slovem či větou, které se ho dotkly, a ptá se, čeho se to týká v konkrétním životě. Pak se každý z přítomných podělí s ostatními o to, co "slyšel" nebo "viděl" skrze Boží slovo.

Třetí, poslední čtení má za cíl zakusit Pána, který "povolává" k jednání a bytí. Přítomní se ptají sami sebe, co jim Pán říká, aby dělali nebo jakými se mají stát. Po chvilce ticha se všichni podělí o podněty ještě jednou. Setkání završí modlitba každého účastníka duchovního čtení za souseda po pravici v naznačeném duchu.

(podle KN)

Lectio divina uzdravení slepce od narození (Jan 9)

Říká se: lepší příklad než výklad. Nabízíme proto předlohu k lectio divina na text 9. kapitoly Janova evangelia

1. Při pozorném čtení dlouhé 9. kapitoly (41 veršů) v prvním kroku lectio – který může zabrat asi 40 procent času (12 min. z půlhodiny) – si všímáme, co říká text a jak to podává. Pozorujme postavy na scéně, zejména Ježíše, který záhadně vstoupí do děje na začátku a pak až na konci, přičemž se pokaždé zajímá o slepce. Všimejme si učedníků, sousedů slepce, jeho rodičů, ale zejména slepce samotného ve sporu s farizeji. Ptejme se, kde, kdy a jak koná Ježíš zázrak. Pomůže nám to chápat širší souvislosti a význam zázraku, který se stal na svátek stánků v Jeruzalémském chrámu a jeho okolí. Ježíš použil bláto, podobně jako Bůh při formování prvního člověka z prachu, čímž se zázrak jeví jako stvořitelské dílo ("Od věků nebylo slyšet, že by byl někdo otevřel oči slepému od narození" - Jan 9, 32). Pak slepce poslal k Siloe, což bylo mikve (místo na

rituální očišťování vodou), podobně jako rybník Bethesda u Ovčí brány (srov. Jan 5). Ježíš tak provedl předposlední velkolepé znamení – šesté z celkových sedmi znamení v Evangelii podle Jana.

Všimejme si tématu příběhu: téma slepoty a hříchu se prolíná s darem vidění a víry. Ježíšův zázrak dává zrak slepci, ale paradoxně utvrzuje slepotu farizeů. Slepota slepce není důsledkem hříchu, ale podnětem pro Boží skutky. Jádro hříchu farizeů Ježíš dešifruje slovy: "Kdybyste byli slepí, neměli byste hřích. Vy však říkáte: ‚Vidíme.‘ A tak váš hřích zůstává" (Jan 9, 41). Hřích farizeů spočívá v odmítnutí Ježíše a víry v něj. Naproti tomu slepcevu víru v Ježíše dar zraku prohlubuje. Rétoricky to vyjadřuje přes gradaci titulů a pojmenování Ježíše: Ježíš je pro slepce nejdříve člověk (v. 11), pak prorok

(v. 17), Mesiáš (v. 22), ale i Syn člověka (v. 35) a nakonec Pán (v. 38), před kterým poklekne. Se zrakem dostal i dar víry.

2. Ve druhém kroku *lectio divina* se v *meditatio* - v rozjímání - ptáme, co text říká nám. Rozjímání může zabrat asi 35 procent času (10 min. z půlhodiny). Skrze událost zázraku a spor kolem něj se naplňuje Izaiášovo proroctví: "Tehdy se rozevrou oči slepých" (Iz 35, 5); jeho lamentace nad národem: "Dívejte se, dívejte se, ale nepoznávajíte!" a nevlídný odkaz: "... zalep mu oči, aby očima neviděl..." (Iz 6, 9. 10).

I Ježíšovo jednání má dvojí účinek – tehdy i dnes. Paradoxně je lepší být slepý a uvěřit než si jen namlouvat, že vidíme, přestože zůstáváme necitliví k Ježíši a jiným kolem nás. Ježíš nám pomáhá procitnout, dává plnost světla. Zázrak uzdravení ze slepoty rodí víru, je to skutečné osvícení; tak církevní otcové nazývali křest. Můžeme směle říci, že i my jsme byli omytým v očištných vodách Siloe; ve křtu nám Syn, poslaný od Otce, umožnil vidět, kým je ve skutečnosti pro nás. Jsme jeho, jsme Kristovi, jsme křesťané. Ale v našem životě otravuje hřích, který nás zaslepuje. Tento jed narušuje nás i náš vztah ke Kristu. Křestní událost a její obnovování skrze pokání nám pomáhají vzdát se jedu a slepoty, a tak lépe vidět sebe a Ježíše. Paradoxně se tak právě náš stav hříchu stává prostorem pro Boží skutky a jeho milosrdenství. "Bůh se nikdy neunaví odpouštěním; to se spíše my unavíme prosbami o jeho milosrdenství" (papež František). Skrze slzy pokání a v zakoušeném milosrdenství opět jasněji uvidíme – ale jen pokud znovu přiznáváme, že nevidíme ještě jasně. Iniciativně zjišťujme, kde jsou naše slepé body a zóny. Zbytečně "nediagnostikujme" jako učedníci, kteří řešili původ slepoty u slepce, či jako namyšlení farizeové, kteří měli odpověď na všechno a slepce obvinili, že se celý narodil v hříších, a přitom svou slepotu a omezenost nepozorovali. Vezme také, že "zavírat oči před bližním nás činí slepými i vůči Bohu" (Benedikt XVI.).

3. V části *oratio* – modlitba – odpovíme Ježíši osobně, nejlépe slovy příběhu (3 min.). Zkusme Ježíše chápat – řečeno slovy evangelisty – jako "Bohem poslané světlo světa", které odstraňuje naši duchovní slepotu, podobně jako odstranil slepotu Saula: když ho velké světlo tak osvítilo, že neviděl, až ve společenství Církve u bratří v Damašku mu spadly z očí jakoby šupiny a dal se pokřtít. Můžeme se modlit například těmito slovy: Pane Ježíši, tys od Otce poslán jako světlo světa, dej, abych tě ve svém životě viděl stále jasněji, abych tě vroucněji miloval a těsněji následoval a abych i jiným přinášel tvé světlo. Nebo si můžeme osvojit slova slepého Bartimaia: "Pane, dej, abych viděl" (srov. Mk 10, 51).

4. V *contemplatio* (5 min. z půlhodiny) necháme doznívat setkání s Božím slovem, které nám doslova přineslo světlo a podnítilo v lásce k Ježíši, který kráčí vedle nás a projevuje svůj zájem o nás. Ježíš mě zkoumá a ví o mně všechno, vnímá moje myšlenky a všechny mé cesty jsou mu známy. Obklopuje mě zepředu i zezadu a klade na mě svou ruku (srov. Ž 139, 2. 3. 5).

Actio může spočívat v častější modlitbě a vystavení některé slepé zóny Ježíšovi a jeho stvořitelské léčivé síle.

Nenarozené dítě – jak ho přijmout a uzdravit se

Truchlit za počatým dítětem, které však nemělo šanci spatřit světlo světa, je přirozeným projevem. Doporučuje se dát jméno potracenému dítěti. Existuje možnost pohřbit ho, tak uskutečnit rozlučkový obřad. Žena má také možnost duchovně se uzdravovat.

Vážená redakce,

přišli jsme o miminko v devátém týdnu těhotenství. Těšili jsme se na něj, chtěli jsme ho; často myslím a vkládám ho do Božích rukou i pod ochranu Panny Marie. Pater Elias Vella ve své knize Ježíš, můj uzdravovatel píše, že za tyto děti je třeba odsloužit mši svatou, dát jim jméno a přijmout je do rodiny. Slaví se taková mše svatá i u nás? Existuje křesťanský obřad za potracené dítě? Děkuji.

Anna

Milá Anno,

máte plné právo truchlit, protože jste ztratila příslib nového života, který jste při otěhotnění dostala. Přirozené a správné je truchlit nad ztrátou svého nenarozeného dítěte, stejně jako když nám zemře jiný příbuzný. Dokonce je to pro vaše uzdravení potřebné. Potlačené emoce by se mohly později vyplavit v jiné, psychickému zdraví škodlivé podobě. Tedy je normální, pokud se vracíte ke svému smutnému zážitku, ačkoli to lidé kolem vás nechápou. Možná jste slyšela od nich klišé: "Neplač, vždyť bude další!" Nebo "Mohlo být nemocné, tak je to lepší", které vyslovili v dobré vůli pomoci vám, ačkoli jako matka to takto necítíte. Rodič přece nechce přežít smrt vlastního dítěte.

Pro vaše uzdravení je dobré o této zkušenosti vyprávět co nejvíce. Může se stát, že pro vašeho manžela je to už příliš opakovaných slov; v tom případě o tom vyprávějte kamarádce nebo jděte do kostela a řekněte o tom Bohu, nebo si pište deník, ve kterém si zaznamenáte myšlenky spojené se ztrátou dítěte. Psaní je v tomto případě jako terapie, pomáhá nám uspořádat myšlenkové pochody. Napište dopis vašemu nenarozenému děťátku, vložte do něj všechny okolnosti, za kterých přišlo na svět a za nichž zemřelo, vyjádřete mu svou lásku. Pokud cítíte výčitky, že máte podíl viny na spontánním potratu, tak si to znovu přehodnoťte, protože jste neměli úmysl svému vytouzženému dítěti nijak ublížit. Odmítněte tento vnitřní neklid a uvážlivě si řekněte, že to není vaše vina! (Více informací o prevenci spontánnímu potratu najdete na [www.rachel.rodinabb.sk/spontanny_potrat – příčiny, rizika.](http://www.rachel.rodinabb.sk/spontanny_potrat_-_priciny,_rizika)) Můžete napsat dopis odpuštění sobě – hleďte na sebe jako na ženu v minulosti, v době, kdy se potrat stal, se soucitem a odpuštěním, tak jak se na vás dívá Bůh, a vložte do něj slova odpuštění. Doporučuje se dát jméno dítěti, případně nechat vzpomínkový předmět, který vám bude děťátko připomínat, například obrázek anděla, dětskou košilku a podobně. Pokud máte žijící děti, řekněte jim, že mají sourozence, se kterým se jednou setkají ve věčnosti.

Když nám zemře někdo blízký, toužíme se s ním rozloučit a mít místo truchlení, kam se můžeme vracet. Pokud je možné mrtvý plod zachovat, existuje u nás možnost pohřbit nenarozené dítě. Podle pohřebních obřadů Katolické církve lze uspořádat řádný pohřeb nenarozeného a nepokřtěného dítěte.

V případě, že nebylo možné děťátko pohřbit, protože potrat nastal náhle v raném stádiu těhotenství (mimo nemocnici), doporučuje se uspořádat rozlučkový obřad v rámci mše svaté (nejlépe v soukromí). Na tomto obřadu lze pojmenovat dítě, přečíst svůj dopis dítěti, předat ho Bohu, přečíst vybrané úryvky z Písma svatého, zahrát vhodnou píseň nebo skladbu. Tato mše svatá má děkvný ráz za dar života a za uzdravení matky a celé rodiny z ran, které spontánní potrat způsobil. Nejde však o mši svatou za zesnulého, protože děťátko nebylo

pokřtěno, ale máme naději, že nenarozené a nepokřtěné děti žijí v Božím milosrdenství, tak jak o tom píše Jan Pavel II. v encyklice *Evangelium vitae*, 99.

(podle KN)

Prožívání Postní doby v řeckokatolické církvi

U řeckokatolíků Postní doba začíná o dva dny dříve než u římskokatolíků. V první den půstu a na Velký pátek drží půst od masa, mléka a vajec a během postních nedělí se slaví Liturgie sv. Bazila Velkého.

Vážená redakce,

v postní době, do které jsme vstoupili, by mě jako římskokatolika zajímalo, jaké je prožívání Postní doby a postění se u řeckokatolíků. Děkuji za odpověď.

Milan

Milý Milane,

v Řeckokatolické církvi je prvním dnem Velkého půstu (Svaté čtyřicátnici) pondělí po Syropostní neděli, čili už dva dny před Popeleční středou, kterou postní doba začíná v Římskokatolické církvi. V první den a na Velký pátek je přísný půst – jednou za den se lze najíst a dvakrát občerstvit. Platí zdrženlivost od masa, mléka a vajec. Ve středy a pátky je zdrženlivost od masa. V ty dny se slouží služba předem posvěcených darů. Má formu večerně, při níž se rozdává

Eucharistie proměněná předem. Je bohatá na žalmy, jsou v ní starozákonní čtení, všechny zpěvy mají typický postní nápěv a vícekrát se v ní konají velké poklony, při kterých si duchovenstvo a lid lehnou na zem jako "do prachu země". Ve

východní tradici je známá aliturgičnost, což znamená, že v některé dny Velkého půstu se neslaví svatá božská liturgie. Používá se tmavočervená liturgická barva.

Během pěti postních nedělí se slaví Liturgie sv. Bazila Velkého. Třetí postní neděle je Křížipoklonná. Celý týden se Boží lid klaní vystavenému a ozdobenému Kristovu kříži, který Východ vnímá jako strom života, největší znamení Boží lásky, která nás předchází.

Liturgie hodin je v půstu také specifická. Typickou je Modlitba sv. Efréma Syrského na konci modliteb, protože vystihuje podstatu půstu, že v něm nejde o půst pro půst, ale o cestu obrácení. Modlitba zní: "*Pane a Vládce mého života, zažeh ode mne ducha lenosti, nedbalosti, lakomství a prázdných řečí. Uděl mně, svému nehodnému služebníku ducha čistoty, pokory, trpělivosti a lásky. Ano, Pane a Vládce, dej, abych poznal své hříchy a neodsuzoval svého bratra, protože ty jsi požehnaný na věky věků. Amen.*" Součástí Velkého půstu je například i hluboká kající bohoslužba, kánon sv. Ondřeje Krétského, která má místo ve čtvrtek 5. postního týdne.

Čtyřicet dní Velkého půstu končí v pátek před Lazarovou sobotou, která předchází Květné neděli. Oba tyto dny jsou na Východě radostné. Po Květné neděli se začíná samostatná část postní doby – Velký (strastný) týden. Všechny jeho dny mají přívlastek "svatý" a "velký". Na Velký pátek se namísto kříže k úctě vystavuje plaščenica – větší obdélníkové plátno, na kterém je ikona ukládání Kristova těla do hrobu.

Zajímavostí je, že během celého půstu se zpívá Aleluja, což prozrazuje, že půst řeckokatolíci nevnímají trpně jako něco, co se musí přetpět, ale spíše jako období hluboké vnitřní duchovní radosti z blížící se Paschy. Proto před začátkem Velkého půstu v evangeliu Syropostní neděle poslouchají: "A když se postíte, nebuďte zamračení jako pokrytci... Když se ty postíš, pomaz si hlavu a umyj si obličej, aby ne lidé spatřili, že se postíš, ale tvůj Otec..." (Mt 6, 16-18). Velký půst je důležitý pro to, nač nás připravuje. Vždyť Pascha Ježíše Krista, jeho velikonoční vítězství a spása člověka, je středem nejen liturgického roku, ale i života Kristových učedníků.

(podle KN)

Zadáno pro manžele a snoubence

Důležitost přirozených metod plánování rodičovství

Ještě donedávna měli pro plánování rodičovství manželské páry k dispozici metody prognostického typu, jako je například metoda Knaus-Oginova nebo metody typu po-ovulačního, jako je například metoda měření bazální teploty. Výzkum v této oblasti nám ještě nenabídl zaručené a jisté výsledky. Mnozí znají

pouze zmíněné metody, zatímco i v této oblasti došlo k velkému pokroku. Jen nejsou lidi, kteří by správně a vhodným způsobem šířili tyto informace, ba právě naopak, často se setkáváme s předsudky.

V této oblasti také panují ekonomické zájmy těch, kteří distribuují drahé a uměle vytvořené prostředky. Tyto

zájmy vytlačují do pozadí přirozené způsoby, které nejsou zdraví škodlivé, jsou v souladu s přírodou a nic nestojí. Určitě je to i skutečnost finanční nezajímavosti, která má za následek, že je jen minimální zájem o propagaci přirozených metod.

Billingsova metoda (hlenová metoda)

V současnosti je tato metoda asi nejvíce propagována, protože nejlépe odpovídá potřebám rodin. Tato metoda je založena na možnosti rozpoznat vlastnosti, strukturu a množství hlenu, který je vyprodukován buňkami děložního čípku. Během ovulace se hlen nadměrně vytváří a stává se vodnatý, táhlý, kluzký a vytváří jakoby kanálky, skrze které spermie mohou snadněji dojít do dělohy. Změny hlenu a doprovodné pocity umožňují ženě rozpoznat začátek a konec období možné plodnosti.

Několik slov o metodách z minulosti

Knaus-Oginova metoda

Ještě i dnes se řadí mezi nejznámější (a možná ještě stále nejpoužívanější), ale jde o metodu, která má vysoký faktor neúspěchu. Toto je zapříčiněno tím, že obsahuje značně dlouhé období abstinence, a tak se používá špatně.

Měření teploty

Tato metoda je založena na zvýšení vnitřní teploty těla ženy v důsledku vytváření progesteronu během ovulace. Je to nejrozšířenější technika, jak rozpoznat, zda žena ovuluje nebo ne.

Výhody Billingsovej metody

Jde o přirozenou metodu, která nemění nastavené rytmy organismu a může ji používat každá žena bez ohledu na pravidelnosti a délky menstruačního cyklu – krátké cykly, dlouhé cykly, cykly bez ovulace, kojení, před menopauzou, po ukončení užívání antikoncepce, po odstranění nitroděložních tělísek... Nemá nepříjemné vedlejší efekty, nezpůsobuje fyzické ani psychické újmy, protože si nevyžaduje používání chemických přípravků, léků nebo mechanických tělísek. Není obtížné naučit se ji a používat. Neexistují náboženské či morální výhrady k jejímu používání. Není potřeba lékař, aby se mohla aplikovat. Žena lépe pozná vlastní tělo a pár lépe pochopí možnosti početí. Zvýší se komunikace mezi partnery. Odpovědnost za kontrolu početí se rozdělí mezi manžele a posílí se partnerský dialog.

Je velmi užitečná, když pár touží zplodit potomka, protože bude dobře znát nejvhodnější okamžik na početí.

Je vhodná i v případě, kdy se pár rozhodne vyhnout se těhotenství, samozřejmě, pokud je používána správným způsobem. Jedna studie Světové zdravotnické organizace, realizovaná v pěti různých zemích světa s různou kulturou, podnebím, náboženstvím a s různými životními návyky potvrdila účinnost této metody, která byla vyšší než 90% v případě, kdy se metoda používala pro oddálení nebo prevenci těhotenství.

Je to metoda určena manželským párům, které vnímají svou plodnost jako vzácný dar, který musí ocenit a ochránit. Čas zdrženlivosti není omezováním lásky, ale je její zralým projevem a zároveň způsobem, jak ji posílit. Životní styl těch, kteří využívají přirozené metody, snižuje riziko přenosu pohlavních chorob a rakoviny děložního čípku.

Je velmi důležité naučit se správně používat Billingsovu metodu, proto je třeba, aby se pár nebo žena obrátila na některé centrum, které jim bude schopno poskytnout potřebné informace pro správné používání této metody dříve, než začnou pozorování.

Poznámka: Autor vychází ze situace v Itálii před několika lety. Proto považujeme za vhodné přidat několik aktuálních informací ze současnosti s ohledem na situaci u nás.

Mezi formy PPR patří metody založené na výpočtu, respektive fixním pravidle, a metody založené na sledování příznaků plodnosti.

Metody sledující příznaky plodnosti se dělí na metody, které se řídí sledováním pouze jednoho příznaku plodnosti, a metody, které sledují a vyhodnocují současně nejméně dva příznaky. Mezi ty, které vyhodnocují jen jeden příznak, patří teplotní metody (Döringova metoda) a hlenové metody (Creightonský model, Two Day Method – TDM, Billingsova ovulační metoda – BOM). Metody sledující nejméně dva příznaky plodnosti ženy nazýváme Symptotermální metody (STM). Nejčastěji jde o kombinaci příznaků bazální teploty a hlenu děložního hrdla, případně konzistence a polohy děložního čípku. Symptotermální pravidla využívají poznatky teplotní i hlenové metody. STM umožňují přesnější vymezení plodného období a poskytují spolehlivé informace o plodnosti, i když je sledování jednoho příznaku rušivým vlivům těžší vyhodnotitelné. STM mají několik variant: Bonnská varianta (rozšířená v České republice), Rötzerova varianta STM (známý i na Slovensku díky občanskému sdružení Elep), Kippley-Prem varianta STM (prostřednictvím Ligy pár páru a její vyškolených lektorských manželských párů se šíří i u nás), která má vypracované kombinace pravidel pro různé situace manželů.

Kromě těchto metod se v současnosti výzkum orientuje i na využití přístrojů, které pomáhají orientaci v lidské plodnosti. Mezi známé patří například Persona, cyclotest, Eva test a různé ovulační testery, citlivé na přítomnost určitých látek v těle ženy.

Center, kde vám poskytnou fundované informace, je několik. V případě, že nevíte, kde je nejbližší takové centrum, můžete kontaktovat Centrum naděje a pomoci - www.cenap.cz, případně Centrum pro rodinu atd.

(Duchovní obnova v teple domova)

52 JEDNODUCHÝCH ZPŮSOBŮ JAK S DĚTMI MLUVIT O VÍŘE

24.

ZAČÍNÁME TÝDEN "RODINNOU NEDĚLÍ"

Učení víry

- Účast na mši svaté a slavení neděle pomáhají sjednocovat rodinu.
- Slavení Eucharistie je ústředním bodem života farnosti.

Podněty na poučení z každodenního života

- Cestou domů z nedělní mše.
- Během rodinného oběda.
- Když má vaše dítě velkou radost ze společné rodinné akce nebo z některé dřívější rodinné události.

Slavení mše svaté je nejdůležitější součástí života katolíka. Slavíme v ní naši jednotu s Ježíšem Kristem a navzájem mezi sebou. Podobnou jednotu prožíváme i jako rodina, když si na sebe navzájem najdeme čas. Nechme se v neděli ničím vyrušovat ani rozptylovat. "Odpočiňte" si od televize, videoher, sluchátek. Udělejme některé věci jinak - nejeďme do kostela autem, pojďme raději pěšky; připravme na oběd nějakou specialitu; odpoledne si odpočiňte, nedělejme nic zvláštního, jen prostě prožívejme neděli. Rodinnou jednotu budujme posilování svým sjednocením s Ježíšem.

Oni odpověděli "ANO"
jsme křesťané

Začátek rozhovoru

Naplánujte si, co jiného, než v běžný pracovní den byste společně jako rodina podnikli v neděli. Řekni synovi nebo dceři o své touze začínat spolu každý týden takovýmto neobvyklým způsobem. Ať sami navrhnou, čímž by každý člen rodiny mohl přispět ke slavení neděle.

Jak pozorně naslouchat

Pozorně si poslechni návrh svého dítěte, co byste jako rodina mohli dělat v neděli, a případně se mu nabídní, že to prodiskutuješ i s ostatními členy rodiny. Řekni mu, že nejpozději v sobotu mu dáš vědět, jak jste se dohodli. Pozor na nekonstruktivní přístup – nechci, aby ti děti navrhly nějakou společnou aktivitu, když jim pak neodpovíš, co s tím. Pokud má dítě nereálný nápad, zkus vymyslet něco, co by se jeho podstatě alespoň trochu podobalo. Pokud navrhne něco, co se nehodí na neděli, trpělivě mu vysvětlí, že neděli byste jako rodina měli oslavit něčím, co odráží Boží lásku k vám všem. Chvilí počkej a zkus se zeptat, jestli mu nenapadlo něco vhodnějšího.

POVZBUZENÍ PRO VÁS

Doporučené čtení z Písma svatého

Ježíš posílá své učedníky uzdravovat: Lk 9, 1-6.

Co na toto téma říká Církev

Slavení **Eucharistie** není soukromou pobožností, ale společným setkáním, které se velmi podobá setkání u rodinného stolu. Všichni se sejdeme ve stejnou dobu a na stejném místě, takže se můžeme zúčastnit společné události. Začínáme odprošením, aby nás netížilo břemeno minulých provinění a abychom se mohli radovat ze vzájemného společenství. Později si dáváme **pozdravení pokoje** na usmíření. Při mši svaté si nečteme Písmo svaté v tichosti pro sebe, ale slyšíme, jak se celému společenství nahlas ohlašuje. Pak veřejně vyznáváme svou víru.

Následně se shromáždíme kolem Pánova stolu, abychom se společně nasýtli. Ještě předtím se pomodlíme **Modlitbu Páně**, podle které se sjednocují a hlásí k sobě všichni křesťané už po celá staletí. Během svatého přijímání se sjednocujeme jako členové společenství s Bohem, ale i navzájem mezi sebou. V Eucharistii je Ježíš Kristus **skutečně přítomný** pod způsobou chleba a vína. Proměněná Eucharistie je pravé Kristovo tělo a krev, není jen symbolem.

Slavení mše svaté končí požehnáním a uveřejněním společenství, aby jeho členové přinášeli Boží lásku do světa, ve kterém žijí.

Krátká modlitba s dítětem

Pomodleme se nyní společně k Ježíši:

Děkujeme ti, Ježíši, že nám dáváš neděli,
jako výjimečný den,
během kterého můžeme být s tebou na mši svaté.
Děkuji ti za mou rodinu
a za to, že při slavení mše svaté jsem členem
i Boží rodiny.
Amen.

+ Lékárna duše +

Už jsme zmínili, že hra je životní mízou, která inspiruje děti k objevování. Hra je jako vodící nit a hračky jsou její užitečným nástrojem. Mnozí si vzpomínáme na chvíle dětství, kdy jsme třeba z mála věcí, ale vyzbrojeni obrovskou fantazií, vymýšleli vždy nové hry. Velká krabice se stala ponorkou a kousky skla se proměnily na dokonalé kuchyňské potřeby.

Dnešní situace – Dnes se věci trochu změnilo. Velmi těžko dnes uvidíme holčičku hrát si celé hodiny s plastickou gumou. Velké možnosti způsobily, že i při hrách se od dětí vyžaduje stále více. Paradoxem zůstává, že dítěti je

zabráněno tvořivě vstoupit s vlastní fantazií, protože postavičky jsou již vymyšlené, i o prostředí a zápletku již rozhodl někdo jiný.

Zbraně – My dospělí dokážeme reagovat na tragédie způsobené válkou, které každodenně vidíme na obrazovkách. Prožíváme zděšení, když kamera ukazuje chodník zalitý krví oběti. Navzdory této naší citlivosti se některé dětské pokoje podobají spíše skladu zbraní než místu na hraní. Bylo by lepší, kdyby se děti neúčastnily násilnických situacích v kinech a v televizi.

Podle psychiatrů nestačí pouze zakázat a regulovat tuto komercializaci. Kina a televize nabízejí celou řadu násilných situací, vedle kterých není používání těchto hraček až tak nerozvážné. Většina chlapců si dokáže vytvořit zbraně i z alternativního

materiálu – Lega, věšáků, vařeček. Neokřikujme je, ale ve vhodném okamžiku a po jasné argumentaci je pozvěme hrát si bez pomoci zbraní.

Panenky – Nejoblíbenější hračkou malých dívek je panenka. Oblékáním, kmením a péčí o panenku se mohou naučit rozvíjet svůj vrozený mateřský instinkt. Když si holčička hraje na maminku, nerealizuje jen důležitost tohoto úkolu, ale panenka, kterou něžně tiskne, se stane milým společníkem jejích her. Pro úspěch v těchto mateřských aktivitách má panenka představovat novorozence, kojence, dítě, které je možné mýt, krmit, oblékat.

Místo služby marnivost

Některé panenky, s nimiž se holčičky hrají, nejsou novorozenci, ale dospělé ženy i muži. Vlivem těchto hraček se nebuduje chápání ženy jako matky, ale zdůrazňuje se životní styl dospělých. Velmi pěkná, bohatá a nezávislá mladá žena s tělem modelky je dnes panenka obdivována miliony děvčátek na celém světě. Ale způsob života, který představuje, je špatný především pro holčičky do devátého roku života, které ještě nerozlišují pojmy skutečnost a fantazie. Mnohé holčičky se chtějí vyrovnat této osobnosti a dosáhnout i její tělesné vlastnosti.

Je znám případ holčičky, která se chtěla podobat této panence, a tak odmítala stravu a měnila se na anorektičku v naději, že bude mít dokonalé tělo.

Příklady, které tyto postavičky nabízejí, jsou vzdáleny od typu ženy v tradiční rodině: nepracují, nedělají domácí práce, mají všechno, co si přejí a tráví celé dny v bezstarostnosti, věnují se pouze uspokojování svých osobních radostí. Podobné představitelky zahrnují ve své marnivosti pouze kariérismus, světáctví a přinášejí malým holčičkám špatný obraz o životě a o každodenní skutečnosti. Tyto holčičky považují za normální vlastnit vilu, měnit milence s toutéž lehkostí jako oděv, jezdit v rychlých a luxusních vozech po autostrádách a večeret ve večerním oděvu ověšená perlami.

Velmi odlišnou ženu představuje Bible v Knize přísloví: "*Statečně si vedly mnohé dcery, ale ty je všechny předčíš. Klamavá je líbeznost, pomíjívá krása; žena, jež se bojí Hospodina, dojde chvály*" (Přís 31, 29-30).

Bude tedy jistě pro holčičky lepší hrát si s tradičními panenkami, které poskytují zdravé rozptýlení, naplňují jejich mateřský instinkt a formují osobnost právě ženy a matky.

(podle Slova)

Co jsme prožili

Výlet do Francie

V sobotu 18. února vyrazila tříčlenná výprava dobrodruhů ve složení pan farář, Ondra Ťupa a Radek Bednář na výlet do Francie. Odjezd byl po mši svatě v Horních Loučkách. Cesta rychle ubíhala, a když jsme na kruhovém objezdu míjeli sochu Napoleona, byl náš cíl takřka na dohled.

Yetyho jsme nechali stát před hranicemi, abychom se vyhnuli celním kontrolám a dále pokračovali v cestě pěšky. Po zdolání dlouhé pěšiny jsme se ocitli na mírném kopečku a stáli na Francouzském území. Zde byl krásný výhled do krajiny. Stáli jsme na místě, kde jsme po prostudování mapy zjistili, že i když naše nohy stojí na Francouzském území, tak kam oko dohlédne, rozkládá se Česká republika. Jak mnozí bystří z vás už pochopili, stáli jsme na kopci Žuráň, jehož vrcholek koupili Francouzi. Po návštěvě francouzského území nás čekalo seznámení s Napoleonským bojištěm. Následovala návštěva Mohyly míru a muzea.

Když už jsme se dost dozvěděli o Napoleonovi, vyrazili jsme na bowling. Zde si každý s každým zahrál jednu hru. Když jsme si dosti vyhráli, navštívili jsme i dům Marie Horákové známe jako „Maryša“. Na buchtu jsme se zastavili u pana faráře Buchty.

Po výborné buchtě nás na cestě zpět k domovu zaujal betlém uprostřed vesnice. Záhadou doteď zůstává, proč se náš Yety na francouzských hranicích sám rozjel, i když byla zatažená ruční brzda. Na nic jsme nečekali, Yetyho jsme doběhli a vydali se s ním na cestu vstříc dalším zážitkům. Následující výlet bude pouť za dřevěnou nohou.

Děkujeme tímto otci Pavlovi za krásně prožitý den.

Ondřej Ťupa

Pohled do historie

V pohledu do historie žďárecké farnosti pokračujeme rokem 1969. V tomto roce žďáreckou farnost spravoval administrátor P. František Kolář.

Léta páně 1969

Možno říci, že rok 1969 pokračoval dlouhou zimou. Již mnoho roků není pamětníka, aby tak zvěř hladověla a tolik zvěře uhynulo. Jarní osev mohl začít až v polovici měsíce dubna.

V březnu koupili jsme 25 plnometrů modřínů, rozřezali na fošny a desky a potom proložili na farském dvoře, aby fošny schly. Mají hodnotu nejméně 40.000 Kčs. Až uschnou, budou z části zhotoveny kostelní nové lavice, další část bude použita na opravu fary. Bylo koupeno drátěné pletivo a v květnu bylo započato se stavbou podezdívky okolo farské zahrady, kde bude vyměněn starý shnilý plot za nový – pletivový.

Dne 17.5.1969 zemřel v Římě náš pan kardinál, pražský arcibiskup Dr. Josef Beran. Zemřel v cizině jako Sv. Vojtěch a je dočasně pochován ve Vatikánských hrobkách. Zaslouží veliké úcty, vděku a modlitby.

Prázdniny po zasloužené práci v pastoraci byly chvílí klidu a duševního osvěžení. Uběhly rychle a znovu nový školní rok. Do náboženství se přihlásily všechny školní děti v počtu 143. Od 8. září jsem začal vyučovat. Čtyři dny v týdnu – celkem 16 hodin.

Podzim byl počasím příhodný – ba hodně suchý. V měsíci říjnu jsme vystavěli novou zeď – která odděluje dvůr od farské zahrady. Koncem října jsme udělali na hranicích zahrady z jedné strany nový taras a provizorně napjali nové pletivo. V kostele jsme pořídili a zainstalovali elektrické vytápění kostela na systému keramických infrazářičů. Toto elektrické vytápění se v brzké zimě ukázalo velmi účelným – protože nám vytopilo kostel na 11 °C. Již koncem listopadu nastala sněhová a mrazivá zima.

Zpracoval: R. Mašek

Úklid ukazuje touhu člověka po očišťení

Úklid je pro většinu z nás nutným zlem, které nemá konce kraje. Možná si ani neuvědomujeme, o kolik snazší to máme ve srovnání s našimi předky.

V každém z nás je zakořeněna láska k domovu. Stejně platí, že většina lidí chce, aby jejich domov bylo příjemné, útulné místo, kam se budou rádi vracet. Kam

až sahá historie člověka, tam vidíme důkazy o tom, že se snažil zvelebovat si domácnost. Své dějiny má i úklid.

Mezi tradice, které v souvislosti s domácností přežily dodnes, patří jarní úklid. V minulosti byly v zimě ulice plné bláta, topilo se uhlím či dřevem, svítilo svíčkami. Lidé neměli dnešní chytré pomůcky na

průběžné udržování pořádku během zimních měsíců. Začátek jara byl proto ideální příležitostí vyčistit příbytek. Jarní úklid má však hlubší kořeny.

Rituální čištění

Židovský národ žil celý rok v koloběhu přísných rituálů. Před svátkem Pesach (Pascha, Velikonoce), který připadá na jarní měsíce, museli Židé důkladně vyčistit své příbytky. Motivací, kromě snahy o čistotu, bylo, že se musely rituálně odstranit všechny zbytky čehokoliv kynutého a kvašeného. Pro tyto věci se používá společné označení *chamec*.

Na Pesach mohli Židé mít doma a konzumovat jen nekvašený chléb, známý jako maces. Ten je symbolem skromnosti a pokání, zatímco *chamec* představuje nadutost a pýchu, se kterou je třeba se rozloučit. Pro věřící Židy se atmosféra Velikonoc spojovala nejen s vůní sederové večeře, ale i čistících prostředků a vápna. Právě tato tradice se dá pokládat za předobraz jarního úklidu, jak ho známe dnes.

Podobné praktiky známe i z historie Číny a Íránu, kde se čištění příbytků spojovalo s náboženskými oslavami Nového roku. U zemědělských národů se jarní očista spojovala se setím a sázením plodin.

Starověcí Egypťané, Řekové a Římané dobře znali očistné účinky vody a dalších látek. Římané byli navíc průkopníky veřejné hygieny: budovali vodovody, kanalizaci a lázně. Věděli, že čistota a zdraví spolu souvisí.

Věda ve službách čistoty

Hodně se napsalo o nedostatku hygieny během středověku. I když mnoho tvrzení se dnes považuje za mýty, přece jen je jasné, že četné morové a jiné epidemie, které zabily statisíce lidí, byly důsledkem slabé veřejné hygieny.

Změnu přinesl rozvoj vědy. Holandský učenec Antonie van Leeuwenhoek, známý jako "otec mikrobiologie", v roce 1676 poprvé pozoroval pod mikroskopem bakterie. Vůbec první, kdo použil mikroskop, však byl zřejmě ještě v roce 1646 německý jezuita a polyhistor Athanasius Kircher, který zkoumal krev obětí moru.

Objev bakterií, který později rozvinul Francouz Louis Pasteur a Němec Robert Koch, přinesl velký zlom nejen v průmyslu a medicíně, ale i v domácích pracích. Za vynález antiseptiky zas můžeme děkovat britskému chirurgovi Joseph Lister, který v roce 1867 začal sterilizovat chirurgické nástroje a operační sály.

Dnes jsou účinné dezinfekční prostředky běžně dostupné i pro domácí použití. Velkou popularitu mají příruční spreje a gely na dezinfekci rukou či předmětů. Je však úžasné, když si uvědomíme, že lidé se snažili o čisté a útulné domovy dávno v minulosti, přestože neměli o existenci nebezpečných bakterií a roztočů ani ponětí.

Úklid jako dřina

Jak tedy vypadal úklid v minulosti? Příbytky našich předků, ve městech i na venkově, byly po skončení zimy nejen plné prachu, ale doslova špíny a sazí. Jarní úklid byl tedy velkou úlohou. Trval asi týden, přičemž ženy tvrdě pracovaly od svitu do noci. Vyvěsily koberce a vyklepaly je, čalouněný nábytek

vytáhly na slunce a vydrhly. V mnoha domácnostech se bílily stěny, drhly podlahy a umyly se dveře i okna. V literárních dílech z 19. století se dočteme o tom, že ženy během jarního úklidu dokonce zanedbávaly jiné práce, například vaření.

Je jasné, že hospodyňky v minulosti neznaly čisticí prostředky, které dnes produkuje chemický průmysl. Pomáhaly si tedy domácími chemikáliemi – solí, octem, louhem a dokonce močí. Úklid byl v dobách před rozšířením veřejného

První český vysavač ATOM

vodovodu a kanalizace o to namáhavější, že bylo třeba nanosit vodu. Mýdlová voda se považovala za cennou a používala se opakovaně.

Jednoduše, domácí práce byly tak trochu jako galeje, a nejhorší bylo jejich nekonečné opakování. Není třeba se proto divit, že usnadnění, které s sebou přinesly moderní vynálezy, bylo takové revoluční. První vysavače, pračky a další výrobky, přestože byly ve srovnání s dneškem nešikovné, málo účinné a drahé, šly na dračku.

Chemie a roboti

V průběhu 20. století, kdy se ženy z domácnosti přesunuly do světa kariéry, se z úklidu stal obrovský byznys. A nejde jen o elektroniku. Vezměme si čisticí prostředky. Velký výběr vůní, účinných látek a vlastností přípravků na různé povrchy a použití, které nám nabízejí drogerie, by byl ještě před několika desítkami let šílenstvím, a to nejen v socialistickém táboře. Nemluvě o nejnovějších trendech ochrany životního prostředí, které přinesly rozvoj bio-byznysu.

Otázkou zůstává, jak budou vypadat domácí práce v budoucnosti. Automatické pračky a vysavače jsou samozřejmostí. Někteří mají doma i robotické vysavače a podobné pomocníky, ale zatím jde jen o módní výstřelky. Při čištění se stále z velké části spoléháme na lidské ruce.

V civilizované společnosti je důležitou součástí výchovy dětí vedení k čistotě. Je to jistě projevem touhy člověka zbavit se nečistoty, uspořádat si život

a svobodně se nadechnout. Můžeme tedy úklid a hygienu vnímat i jako předobraz vnitřního očištění, které hledáme i během přípravy na Velikonoce.

Běžný úklid se dá považovat za fyzické cvičení. Velký úklid je namáhavá činnost. Kdysi byla vyhrazená ženskému pokolení, ale mnozí dnešní muži jsou na domácí práce zvyklí. Naštěstí, udržování chodu domácnosti dnes kromě mužů usnadňují i užitečné vynálezy. Možná byste neřekli, jak jsou některé z nich staré.

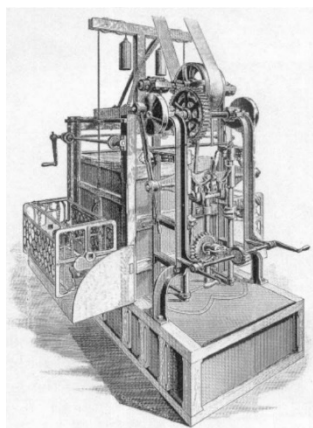
1901: Britský inženýr Hubert Cecil Booth si dal patentovat první vysavač na motorový pohon. Jeho spolupracovníci ho naložili na koňský povoz a vozili z domu do domu, kde vytáhli hadice a pomáhali hospodyňkám.

1905: Kalifornský podnikatel Earl Richardson představil první lehkou elektrickou žehličku.

1909: Americká firma General Electric přišla s elektrickým toustovačem. Majitelé si však museli chléb otočit ručně, pokud ho chtěli mít opečený z obou stran.

1913: Američan Fred W. Wolf vynalezl ledničku pro domácnosti. První modely chladniček stály více než průměrné auto.

1913: Firma bratrů Walkerových z Filadelfie vyrobila elektrickou myčku nádobí. Komerční výroby se vynález dočkal až v 30. letech.

První myčka nádobí

1937: Zatímco vynálezce elektrické pračky neznáme, víme, že americká firma Bendix vyvinula automatickou pračku, která dokázala kromě praní i ždímat, čímž se omezil zájem o nebezpečné ždímačky. První pračky se musely montovat na podlahu, aby se předešlo "běhání".

1945: Americký fyzik Percy Spencer při odhalování nacistických bojových letadel pomocí mikrovlnného záření zjistil, že vlny rozpustily čokoládu, kterou měl v kapse. To byl začátek dnešních mikrovlnek, které sice přímo nesouvisejí s úklidem, ale zkracují čas věnovaný domácím pracím.

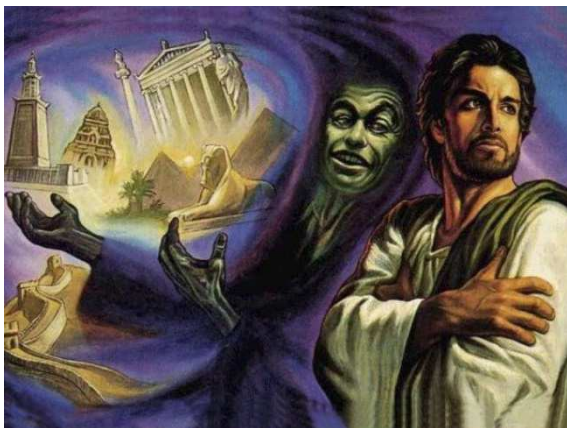
1950: Kanaďané Harry Wasylyk a Larry Hansen vynalezli pytel na odpad. První pytle měly zelenou barvu a byly vyrobeny z polyethylenu. Původně byly určeny pro komerční účely, až později našly využití v domácnosti. Verze se šňůrkou přišla na trh v roce 1984. V současnosti se vyrábí pytle z ekologických, odbouratelných materiálů.

(podle KN)

Páté evangelium

3.

Pak ho ďábel vyvedl vzhůru, v jediném okamžiku mu ukázal všechna království světa a řekl mu: Všechnu tuto moc a jejich slávu dám tobě, protože mně je odevzdána a dávám ji, komu chci. Jestliže se přede mnou skloníš, všechno to bude tvoje! Ježíš mu na to řekl: Kromě tvého požadavku, abych se ti klaněl, mi tento třetí návrh vyhovuje. Přejímám vládu nad pozemskými královstvími, abych přinesl radost tam, kde je bída, spravedlnost tam, kde je bezpráví, a svobodu tam, kde je otroctví a útlak, a aby na zemi mezi všemi lidskými syny zavládl mír.

Pak ho ďábel vyvedl vzhůru, v jediném okamžiku mu ukázal všechna království světa a řekl mu: „Všechnu tuto moc a jejich slávu dám tobě, protože mně je odevzdána a dávám ji, komu chci. Jestliže se přede mnou skloníš, všechno to bude tvoje.“ Ježíš mu na to řekl: „Je psáno: Pánu, svému Bohu, se budeš klanět a jen jemu sloužit!“

(Lk 4, 5-8).

Tento závěr vyprávění o Ježíšově pokušení se nám jeví mnohem rozumnější než ten, který známe ze synoptické tradice. Náš Pán se v něm ukazuje jako člověk

oplyvajícím zdravým rozumem, který pro dobro lidstva dokáže odhlédnout od všech formalit.

Proč se vzdát vlády nad všemi královstvími světa a pak rozesílat apoštoly a zakládat Církev a namáhavě tak svět dobývat? Jakmile veškerá moc patří Kristu, je i šíření křesťanství mnohem snadnější.

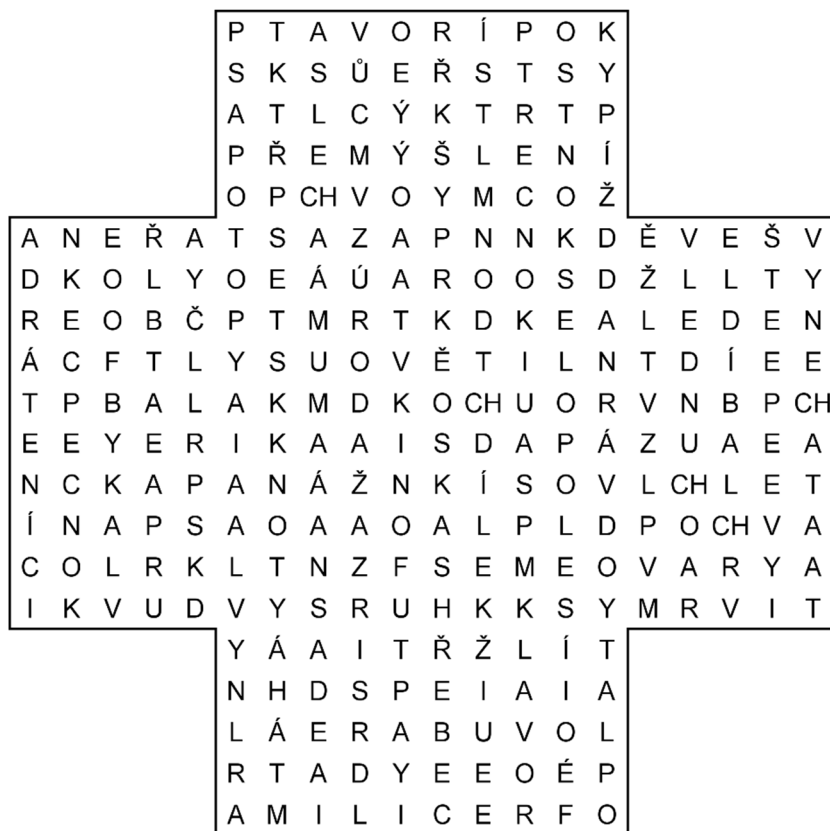
V původní verzi se Ježíšovo chování podobá chování revoluční, rovnostářské politické strany, která odmítla nabídku pokojně převzít moc a tvrdohlavě trvá na tom, že musí i nadále vskrytu připravovat spiknutí, které je téměř určitě odsouzeno k nezdaru.

Jistě, původce nabídky není nic moc, ale darovanému koni na zuby nekoukej, a tím spíš se nemá prohlížet chrup jeho dárci, zvláště když je ve hře tak úžasný cíl, jaký je zde nabízen. Ostatně Ježíš ďáblovu požadavku nevyhoví a nepokloní se mu. Jistě, Satan se jako dobrý obchodník snažil vyšroubovat cenu co možná nejvyšší, ale nenaléhá ani neskrblí. Stačí mu, že se Kristus stane politickým vládcem nad lidmi, byť by to mělo být gratis a s tím nejposvátnějším cílem.

Je tu však jeden problém: je možné zmocnit se vlády nad světem, a přitom se Satanovi neklanět? Z čistě literárního hlediska se nám Ježíšova odpověď jeví trochu nabubřelá. „Mír, spravedlnost a svoboda“ jsou pro nás dnes jen prázdná, bezobsažná slova. Musíme však připomenout, že v době Ježíšově, kdy ještě neexistovaly nedělní politické debaty ani pravidelná poselství hlavy státu, tato slova možná ještě něco znamenala.

*(z knihy **Páté evangelium**, Giacomo Biffi)*

Celý březen budeme prožívat postní dobu, ve které bychom měli konat kající skutky. Jaké to jsou najdeme v tajence.

APANÁŽ, AREÁL, ATEST, BUVOL, DEHYDRACE, DÍLEK, DRÁTENÍCI, DŽÍPY, ESKONT, FARAON, FOUET, HARFA, HŘEBEC, CHAMTIVEC, CHMÝŘÍ, CHUNDEL, KEDLUBEN, KMOTR, KNOTY, KONCEPCE, KONCERT, KOPÍROVAT, KOTLINA, KVÁDR, KYČLE, LAVOR, LEDEN, MILICE, MRVIT, NEONY, OBLAK, OPLATY, OVARY, PÍSKOMET, PISTA, POCHVA, POLESÍ, POMLK, POTOPA, PŘEMÝŠLENÍ, PUTKA, RÁDIUS, RECEPTY, ROUCHO, SKÝVA, SLECHA, SLIBY, SPANÍ, STAŘENA, STEVARD, TEEPEE, UFONI, ÚRODA, ÚTĚCHA, VLAKY, VOSÍK, VOUSY, VRCHLABÍ, VŠEVĚD, VULVA, VYNECHAT, ZÁPAD, ZÁTYLEK, ZUŘIVÉ, ŽALUD

ZA POKLADY VÍRY

Lákají vás poklady?
Tak pojďte s námi.
Budeme společně objevovat
poklady naší víry.

Bůh plný lásky stvořil na počátku nebe a zemi se vším, co je na ní.

Stvořil svět jako krásné a dobré místo pro život.

Spoj číslo s obrázkem podle pořadí, ve kterém Bůh stvořil náš svět.

LÁSKA K BOHU

Gn 1, 1 – 2, 4

Bohu se líbil svět, který stvořil.
Stvořil i člověka - muže a ženu.
A měl je moc rád.

***VIŠ, jak se jmenovali první lidé?
Dopiš k nim jejich jména.***

A	J	A	B	L	O	Ň	A
K	V	A	A	T	E	Ň	K
T	Á	D	K	Ř	Ž	E	T
Á	P	A	N	E	Ů	Š	S
Ř	K	R	R	Š	R	U	E
Í	Á	H	S	E	E	R	V
V	T	A	D	Ň	E	H	Š
Z	P	Z	N	R	B	A	H

Bůh lidem daroval krásnou zahradu, která se nazývala ráj.

Osmisměrovka ti prozradí, jak jinak se ještě tato zahrada nazývá.

ŠVESTKA, HABR, HRUŠEŇ, JABLOŇ, PÁV, RŮŽE, SRNKA, ZVÍRÁTKA, PTÁK, ZAHRADA, TŘEŠEŇ.

V zahradě rostl strom, ze kterého Bůh lidem zakázal jíst. Žena se však nechala sést hadem - zlým duchem, a jedla ze stromu. Dala jíst i svému muži.

Za to, že první lidé neposlechli, je Bůh potrestal a vyhnal je z ráje. Nadále je však měl rád. Slíbil, že se narodí Spasitel, který smíří každého člověka s Bohem.

Bůh nás má stále rád - i když uděláme něco špatného. Touží však, abychom ho i my milovali a dělali jen dobré věci. Jak můžeme milovat Boha, kterého nevidíme? Na jeho lásku odpovídejme dobrými skutky, pomocí druhým lidem, modlitbou, vděčností... Pán Boh stvořil celé naše tělo: hlavu, trup, ruce, nohy.

Hlavu máme i na to, abychom přemýšleli, jak a komu můžeme pomoci.

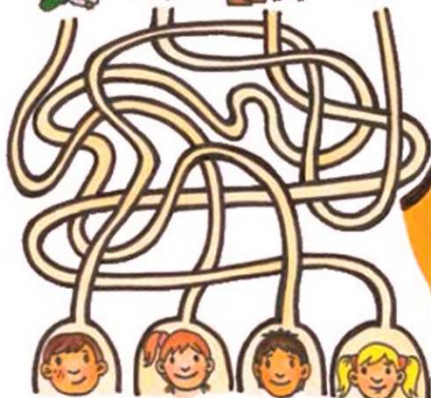
Srdce nás činí citlivými na Boží hlas, který nás zve přijímat druhé a milovat je.

Ruka začíná ramenem a má místo blízko u srdce. Díky rukám můžeme každý den pracovat a potěšit druhé nějakou maličkostí.

Nohy nám pomáhají dostat se k druhým lidem.

Děti se rozhodly pomáhat - když projdeš bludiště, zjistíš, kdo komu pomohl.

Ivan Eva Jožka Zuzka

Úkol pro tebe: Každý den můžeš potěšit Pána Boha a tak mu projevit svou lásku.

Obkresli na papír svoji ruku a napiš do ní, čím ho chceš potěšit.

Pána Boha můžeš oslovit i modlitbou na prstech. Napsal ji papež František, když byl ještě arcibiskupem v Buenos Aires v Argentině. Můžete se ji modlit každý den společně se sourozenci a rodiči.

Modli se za své nejbližší na které si nejčastěji vzpomeneš.

Modli se za ty, kteří vychovávají, vzdělávají, kážou a léčí.

Modli se za ty, kteří vládnou, za prezidenty, biskupy a kardinály.

Modli se za slabé, nemocné a trpící.

Modli se za sebe a své potřeby.

*Pane, nauč mě milovat tě.
Dej mi sílu, ať dokážu denně
projevovat svou lásku
drobnými skutky.
Amen.*

Výdejní automaty

Zkoušeli jste někdy spočítat všechny typy automatů, se kterými denně přicházíte do styku? Je jich, zvláště ve městech, opravdu hodně. Setkáváme se s automaty na výdej jízdenek, teplých nebo chlazených nápojů, parkovacími automaty, bankomaty, automaty na cukrovinky. Někdy využijeme i velmi úzce zaměřené přístroje – třeba na prodej hřbitovních svíček. V okolí Loštic je dokonce nainstalován automat na výdej olomouckých tvarůžků.

Zdálo by se, že výdejní automaty jsou fenoménem dnešní doby. Zamysleli jste se někdy nad tím, kdy byl sestrojen první výdejní automat a co se v něm prodávalo?

První automat je připisován řeckému mechanikovi Héronovi z Alexandrie, žijícímu někdy v době na přelomu letopočtu. Od duchovních dostal úkol, aby sestrojil stroj pro automatický prodej svčžené vody věřícím.

Princip byl velmi jednoduchý. Kupující položil na plochou pánvičku příslušnou minci, ta svojí vahou překlopila páku spojenou se zákloučkou na výtokové trubičce ze zásobníku do otevřené polohy a voda určitou dobu vytékala. Jakmile páka s mincí dosáhla spodní úvratě, pánvička se překlopila dnem vzhůru, mince spadla do připravené nádoby a páka se vrátila do původní polohy. Mechanismus tedy fungoval na stejném funkčním principu jako moderní prodejní nápojové automaty, tj. bezprostředně po vhození mince vydal příslušné množství tekutiny.

Na další technický rozvoj nápojových a jiných prodejních automatů a jejich široké využívání v každodenním životě však muselo lidstvo počkat až do posledních desetiletí 19. století v Anglii a Francii, avšak zejména do století minulého.

Poslední slovo mají děti: Bůh

„Děti, jaké známe Boží vlastnosti?“

Chvilé ticha.

„Když Bůh všechno může, jak tomu říkáme?“

„Je všemohoucí!“

„A když všechno ví?“

„Vševědoucí!“

„A když všude je?“

„Všudyby!“

„Kolik je Božských osob?“ zní otázka v A-Z kvízu.

Žákyně ví, že odpověď bude začínat na písmeno „T“. Proto odpovídá: „Tisíc!“

„Ježíš - Josef - Maria. Kdo je to?“

„Nejsvětější Trojice.“

Cestou z obchodu potkala maminka s malým synkem kostelníka. Syn mamince zašeptá:

„Mami, to je ten Hospodin!“

„Děti, kdo vidí a slyší všechno?“

„Naše sousedka!“

„Jirko, kdo tě stvořil?“

„Pán Bůh, ale jen takového maličkého. Ostatní jsem narostl sám, paní učitelko.“

„Tak Bůh je můj Otec, Ježíš je jeho Syn a já jsme asi jeho sestřenice.“

„Jaké jsou tři Božské osoby?“

„Otec, Syn a strýc!“